

VERENIGINGSNIEUWS

Vogelwerkgroep der K.N.N.V.

Niet meer samen met N.J.N.

Er werd besloten de sectie NJN (Nederlandse Jeugdbond voor Natuurstudie) te scheiden van de landelijke Vogelwerkgroep der KNNV & NJN, zodat het er op neerkomt, dat de NJN de administratieve zorgen voor haar leden voor eigen rekening neemt. De nauwe samenwerking blijft ongewijzigd.

Leden der KNNV en „niet leden van KNNV of NJN” blijven dus aangesloten bij de Vogelwerkgroep der KNNV, terwijl NJN leden voortaan hun contributie betalen aan de penningmeester van de Vogelwerkgroep der NJN.

De contributie voor leden der KNNV blijft voorlopig f 2,50 per jaar, voor „niet leden” f 3,50 per jaar.

Men wordt verzocht de contributie over 1961 zo spoedig mogelijk te voldoen op gironummer 671313 van de penningmeester A. H. Hessels, Hyacinthenlaan 34rood te Haarlem, met daarbij vooral de vermelding of men wel of geen lid van de KNNV is.

Wordt de contributie niet vóór 15 mei ontvangen, dan zal men rekening moeten houden met incassokosten.

Het bestuur blijft als volgt samengesteld:

Voorzitter: H. Gelderblom, Rijnsbergweg 31 D., Leiden

Secretaris: J. Taapken, Utrechtsestraatweg 43, Hilversum, tel: 02950-46391

Penningmeester: A. H. Hessels, Hyacinthenlaan 34rood, Haarlem, giro: 671313

Lid: F. Bloem, Veldlaan 8, Bentveld.

Vogelbeschermingswacht „Limburg”

Programma eerste halfjaar 1961

Aan het programma voor het eerste halfjaar 1961 ontlenuen wij:

28 mei: Ochtendexcursie in de Zelfkant.

4 juni: Wandeling in het Kapellerbosje bij Schaesberg. Verz. 7.00 uur bij de kerk Leenhof.

18 juni: Dagtocht naar het gebied Meinweg bij Roermond.

Indien niet vermeld zullen tijd en plaats van samenkomst of vertrek nader bekend worden gemaakt. De excursies van 28 mei, 4 en 18 juni worden geleid door de heren De Haan en Bult uit Heerlen.

Leden van andere vogelbeschermingsverenigingen kunnen zich voor deelneming aan deze excursies bij de secretaresse melden, die t.z.t. nadere bijzonderheden zal toezenden.

Anmaak en verkoop van nestkasten

Ook dit voorjaar zijn nestkasjes gemaakt en verkocht. In 1960 konden 140 stuks aan de man (of vrouw) worden gebracht. Voor zover bekend werd, kregen deze kastjes alle bewoners.

Vereniging voor Vogelbescherming 's-Gravenhage en omstreken

Beknopt Jaarverslag 1960

Het *ledental* onderging in dit verslagjaar een kleine teruggang en bedroeg op 1 oktober j.l. 1802, waaronder 143 jeugdleden.

Doordat de aftredende *bestuursleden* werden herkozen, kwam in de bestuursbezetting geen wijziging.

Er werden 32 *excursies* gehouden, waaraan 912 leden en introducees deelnamen. Vaak werden hierbij zeer bijzondere waarnemingen gedaan. In dit jaar werden 2 *lezingen* gehouden, waarvoor grote belangstelling bestond.

Het aantal *nestkasten* blijft ongeveer 1.000 bedragen. Waar nodig werden deze vervangen of aangevuld. Er wordt een proef genomen met nestkasten van houtbeton. De *voertafels* in plantsoenen en parken werden op peil gehouden. Van de in de duinplassen geplaatste *eendekorven* werden er enkele door vogels gebruikt.

Doordat aan de droogte-periode onverwachts een einde kwam, kon niet worden nagegaan of de „kievitenactie” het gewenste resultaat had. In elk geval zijn wij zeer dankbaar voor de reacties op onze oproep.

De *propagandacommissie* bleef met haar activiteiten doorgaan. Zij had een zeer prettig contact met de pers en verzorgde verschillende propagandalezingen.

Het resultaat van de twee reeds tot volle ontwikkeling gekomen *vogeltuinen* was uitermate bevredigend. Met veel genoegen melden wij, dat in het park Marlot een derde vogeltuin in aanleg is.

In het *vogelasyl* werden 651 vogels, verdeeld over 53 soorten binnen gebracht. Van dit aantal waren er 412 dieren reeds in zo'n slechte staat, dat redding bij voorbaat uitgesloten geacht moest worden. Toch werd hier nog gedaan wat mogelijk was. Van de overige 239 exemplaren kon na verzorging 64% weer in vrijheid worden gesteld.

Van de *bibliotheek* werd regelmatig, zij het toch wel in vrij geringe mate, gebruik gemaakt. De boeken collectie werd met verschillende goede werken verrijkt.

De *vogelbeschermingswacht* functioneerde weer goed. Totaal waren 86 personen als vogelwachter aangesteld. Tesaamen waren er 34 terreinen (waaronder 4 grote duinterreinen) gedurende de broedtijd in de bewaking opgenomen.

De belangstelling voor het tijdschrift *Het Vogeljaar* bleef ook dit jaar beneden de verwachting. Daarentegen is de animo voor ons jeugdblad 't *Vogelaartje* buitengewoon levendig.

Het *vogelpopulatieonderzoek* *Meijendel* werd ook dit jaar voortgezet. De voorlopige cijfers over 1960 geven voor het onderzochte gebied 1523 broedgevallen, verdeeld over 53 vogelsoorten. Hierbij zijn niet meegeteld de *fazanten* en de *silvermeeuwen*. Als bijzonderheden kun-

nen worden genoemd het broeden van $\pm$ 25 paar *kuiifeenden*, 6 paar *tafeleenden* en een toenemend aantal (6) *bergeenden*. Gedurende het gehele onderzoeksjaar werden voor dit gebied 172 vogelsoorten vastgesteld (verblijvers en doortrekkers).

Het *financieel overzicht* sluit met een saldo van f 500.71.

Het *volledige jaarverslag*, bestaande uit 8 pagina's druks, werd aan alle leden toegezonden.

Vogelbeschermingswacht Vogelwacht „Utrecht”

Lezing over Ameland

Op vrijdag 4 november werd een ledenvergadering gehouden. Na het huishoudelijke gedeelte, dat o.a. tot enige mutaties in het bestuur leidde, was het woord aan de heer J. D. G. Peereboom Voller, die zeer fraaie kleurendia's vertoonde en boeiend vertelde over de dierenwereld en plantengroei van Ameland. Zeer verontustend waren de mededelingen over bedreiging van het natuurschoon, zowel door recreatiezoekenden als door de eilanders zelf, die bijna alle *kluteneieren* van een kolonie roofden om... ze als varkensvoer te gebruiken!

Excursie naar Knardijk

Ruim veertig leden maakten op 6 november een bijzonder geslaagde excursie naar de Knardijk, waar o.a. zelfs een *klapekster* werd gezien.

Merkwaardig broedgeval van wilde eend

Op 10 maart ontdekte ik achter in onze tuin te Cappelle aan de IJssel tussen wat jonge wilgetakken een *wilde eendenest* met één ei er in. De volgende dag waren er twee, enz. tot zij er 12 gelegd had. Toen ging zij broeden.

De eerste week zat zij reeds zeer vast, hoewel er geregeld door de sloot (waar het nest een halve meter af lag) werd gevaren. Toen ik echter op 8 april bij het nest kwam, was het geheel verlaten, maar de 12 eieren lagen er nog in. Aannemend dat de vogel zich even had verwijderd, kwam ik de volgende dag nogmaals kijken. Het nest bleek echter verlaten te zijn, de eieren waren koud en niet afgedekt.

Toen ik op 15 april weer bij het nest kwam, zag ik tot mijn verbazing, dat de eend de oude eieren uit het nest had gegooid en alweer 4 nieuwe had gelegd. Ik heb er één opengemaakt om te zien of ze vers waren, wat het geval bleek. Er was ook nieuw dons aan het nest toegevoegd.

Ik vraag mij af, wat hier kan zijn gebeurd?

A. W. Brand

„Ringelen” van spechten

Door een misverstand is de naam van de Belgische vogelvriend, die wil corresponderen over het „ringelen” van spechten (Het Vogeljaar, 1960, nr. 6, blz. 142) weggevallen. Dit is de heer G. Wieme, Bruss. Steenweg 320 d te Melle (België).

VOORWAARDELIJK ONBESCHERMDE VOGELS

De Staatssecretaris van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, gelet op artikel 3 van het Vogelbesluit 1937 en op de te zelfder zake genomen nadere besluiten, laatstelijk dat van 6 mei 1955 (S.192);

verder gelet op het bepaalde in artikel 2 van de Jachtwet; besluit:

te bepalen, dat niet zullen behoren tot de beschermde vogels in de zin der Vogelwet 1936:

I. in het gehele Rijk:

a. gedurende het tijdvak van 1 januari 1961 tot en met 31 december 1962:

de *grote mantelmeeuw* (*Larus marinus*) en de *spreeuw* (*Sturnus vulgaris*);

b. gedurende de tijdvakken van 1 januari 1961 tot en met 15 april 1961, van 15 juli 1961 tot en met 15 april 1962 en van 15 juli 1962 tot en met 31 december 1962:

de *zilvermeeuw* (*Larus argentatus*) en de *kok- of kapmeeuw* (*Larus ridibundus*);

c. gedurende de tijdvakken van 1 september 1961 tot en met 31 december 1961 en van 1 september 1962 tot en met 31 december 1962:

de *blauwe reiger* (*Ardea cinerea*);

II. in het gehele Rijk, met uitzondering van de gemeenten Muiden, Naarden en Weesperkarspel, voor zover betreft de gronden gelegen binnen de ringdijk van het Naardermeer (eigendom van de „Vereeniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland”), van de gemeente Wanneperveen, voor zover betreft de gronden gelegen binnen het afpalingsrecht van de eendenkooi aan de Belterwijde (eigendom van de „Vereeniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland”) en van de gemeente Lekkerkerk, voor zover betreft de gronden gelegen binnen het afpalingsrecht van de eendenkooi aan de Bakkerswaal (eigendom van de Stichting „Het Zuidhollands Landschap”), gedurende het tijdvak van 1 januari 1961 tot en met 31 december 1962:

de *aalscholver* (*Phalacrocorax carbo*);

III. in de gemeenten Muiden, Naarden en Weesperkarspel, voor zover betreft de gronden gelegen binnen de ringdijk van het Naardermeer, in de gemeente Wanneperveen, voor zover betreft de gronden gelegen binnen het afpalingsrecht van de eendenkooi aan de Belterwijde en in de gemeente Lekkerkerk, voor zover betreft de gronden gelegen binnen het afpalingsrecht van de eendenkooi aan de Bakkerswaal, gedurende de tijdvakken van 1 tot en met 31 januari 1961, van 1 september 1961 tot en met 31 januari 1962 en van 1 september 1962 tot en met 31 december 1962:

de *aalscholver* (*Phalacrocorax carbo*).

Over de prijs van VOGELRINGEN

Graag vraag ik enige ruimte voor een enkele opmerking naar aanleiding van het stukje „H. Stel over nestkasten” in het Kerstnummer (Vogeljaar 1960, nr. 6, blz. 121).

Het wil mij voorkomen, dat het wel erg kras uitgedrukt is (zoals J. A. in het bewuste stukje tot tweemaal toe doet), om alleen op grond van het feit, dat het Vogeltrekstation de ringen niet gratis ter beschikking stelt, te beweren dat het ringen van vogels in Nederland verre van ideaal is geregeld.

Gaarne wordt toegegeven dat op den duur in de bestaande regelingen hier en daar wel enkele wijzigingen zullen moeten worden gebracht. Doch in haar algemeenheid is de bewering toch bepaald onjuist en zij werpt hierdoor een onverdiende blaam op het Vogeltrekstation, dat de gehele ringactiviteit in Nederland leidt. Bovendien wordt bij niet ingewijden een verkeerde indruk gewekt.

Het is mij bekend, dat het gratis verstrekken van ringen, gezien de financiële positie van het Vogeltrekstation, wel tot de vrome wensen zal blijven behoren. Men zal al tevreden moeten zijn als in de toekomst aan die ringers een tegemoetkoming kan worden gegeven, die belangtrekstation aan te geven soorten ringen, zoals b.v. ook in Engeland geschiedt. Overigens betaalt ook de Britse ringer zijn ringen zelf, terwijl hij daar bovendien alle porten moet betalen, terwijl de Nederlandse ringer over dienstenvolpen kan beschikken.

Tenslotte had het de heer Stel bekend moeten zijn, dat hij door Belgische ringen te gebruiken in strijd handelt met de voorwaarden, waarop hem een ringvergunning werd verstrekt.

C. J. A. Wijnaendts
Voorzitter Contactgroep voor
Vogelringstations

Het is natuurlijk geenszins de bedoeling van het redactielid J. A. (Ibers) geweest om een blaam te werpen op het Vogeltrekstation. Dat de redactie van Het Vogeljaar dit instituut een warm hart toedraagt is wel gebleken uit de uitgifte van het speciale vogelreknummer, dat in nauwe en prettige samenwerking met bestuur en leider van het Vogeltrekstation werd samengesteld en waarvan de verschijning, tot ons genoegen, de kring van begunstigers van de Stichting Vogeltrekstation heeft verruimd.

Dit neemt niet weg, dat men op bepaalde onderdelen van het gevoerde beleid van mening kan verschillen.

Laten we beginnen met de vaststelling, dat het werk van de heer Stel ook door de leiding van het Vogeltrekstation zozeer wordt gewaardeerd, dat hem zelfs een subsidie wordt verstrekt, als tegemoetkoming voor de kosten van de ringen! Hiermee is het bezwaar van J. A. dus eigenlijk al vervallen, al ging het hem natuurlijk niet alleen om dit speciale geval.

De heer Wijnaendts wijst er, terecht, op dat ook Britse ringers hun ringen zelf moeten betalen. Ik herinner me echter een vergadering van Duitse ringers, waar in alle ernst werd betoogd, dat de Vogelwarte Helgoland behalve gratis ringen

ook een ongevallenverzekering zou moeten verstrekken aan ringers, tegen de risico's, die zij bij het ringen kunnen lopen! Een ander uiterste derhalve.

Ook al door de portvrijdom, zijn de Nederlandse ringers nog niet zo slecht af. Trouwens: het aantal geringde vogels en aanvragen om ringvergunningen neemt van jaar tot jaar toe. Men vindt het ringen dus klaarblijkelijk wel leuk en heeft er wel wat geld voor over.

Bijzonder belangrijk lijkt mij het Britse systeem, volgens hetwelk reductie op de prijs van ringen wordt gegeven voor soorten, waarvan men graag wat meer gegevens wil hebben, waartoe het ringen van grote aantallen kan bijdragen. Daardoor wist men b.v., naar Robert Spencer, leider van het Britse ringonderzoek mij dezer dagen vertelde, het aantal terugmeldingen van *oeverzwaluwen*, dat slechts 0.8 pct bedroeg op te voeren tot ongeveer 2 pct.

En dit werpt nog een geheel andere vraag op, n.l. of het voor het wetenschappelijke trekonderzoek nu wel zo belangrijk is, dat iemand zeer grote aantallen vogels van verschillende soorten ringt? Het is mijn stellige overtuiging, dat wanneer de energie die daarvoor wordt opgebracht, geheel werd gericht op het ringen van b.v. één enkele soort, de resultaten veel belangrijker zouden zijn. Ik denk aan het stelselmatig gedurende een reeks van jaren ringen van b.v. alle *boerenzwaluwen* in een bepaald gebied. Of liever nog van soorten die, doordat zij in Europa overwinteren, grotere kansen op terugmelding bieden.

Opgaven van soorten, die voor dergelijk onderzoek in aanmerking komen, zouden liefst door het Vogeltrekstation moeten worden gedaan en voor dergelijk werk zou dan wellicht een reductie op de prijs der ringen kunnen worden gegeven. Het onderzoek van de leider van het Vogeltrekstation Dr. A. C. Perdeck met de *spreeuwen* heeft wel aangetoond, welke verrassende resultaten dergelijk „gericht” ringen kan opleveren. En het lijkt mij doenlijk, op grond van de door „indiscriminate ringing” verkregen voorlopige gegevens een aantal soorten aan te wijzen, waarop de activiteiten van de ringers zich zouden kunnen concentreren. Wellicht kan ook de door de heer Wijnaendts voorgezeten contactgroep een functie vervullen bij de coördinatie, hoewel natuurlijk juist de vogelringstations zich vooral met „indiscriminate ringing” bezig zullen houden.

Wij menen te weten, dat bestuur en leiding van het Vogeltrekstation altijd open staan voor opbouwende kritiek en redelijke wensen. Daarom blijven wij voorlopig ook gaarne onze kolommen open stellen voor deze discussie over een uitermate belangrijk onderwerp, waarvan nog vele facetten onbelicht bleven. Zoals o.a. de vraag, hoe de vogelbeschermer tegenover het ringen en vooral het gebruik van de Japanse nylonnetten moet staan.

K. Z.

Rinke Tolman 70 jaar

Op 25 mei hoopt Rinke Tolman 70 jaar te worden. Een werkomité en een comité van aanbeveling zijn gevormd, die Rinke op zijn verjaardag een stoffelijk blijk van waardering voor zijn werk willen aanbieden. Zij doen daartoe een beroep op allen, die de persoon en het werk van Rinke hebben leren waarderen, om een bijdrage te storten op postrekening 548033 van J. C. Rip, arts te Soest, met vermelding: „Huldeblijk R. Tolman“. Men gelieve voorts een kaartje met handtekening (en eventueel een pasfoto) voor een aan te bieden gedenkboek te zenden aan: S. Detmers, Klein Engendaalweg 24 te Soest.

Geluidsjagers en fotografen attentie!

Ter verdere uitbreiding van de „Discotheek van vogelgeluiden“ vraagt „Vogelbescherming“ de medewerking van geluidsjagers, door het tegen vergoeding beschikbaar stellen van geluidsopnamen van vooral weidevogels, meeuwen en sterns.

Onderzoek naar voorkomen van de kokmeeuw

In 1961 stelt het R.I.V.O.N. (Rijksinstituut voor Veldbiologisch Onderzoek ten behoeve van het Natuurbehoud) een onderzoek in naar het voorkomen van de kokmeeuw (*Larus ridibundus*) als broedvogel in Nederland. In verband hiermee doet het een beroep op de medewerking van de zijde van hen, die met de terreinen van deze vogelsoort bekend zijn.

Ondergetekende ontvangt gaarne antwoord (p/a R.I.V.O.N., Soestdijkseweg 33 Nrd, Bilt-hoven) op de volgende vragen:

1. In welke gemeente is of zijn broedkolonies gelegen? Welke naam draagt het broedterrein?
2. Welke veranderingen heeft de kolonie in de laatste jaren ondergaan en heeft dit volgens U invloed op de samenstelling gehad?
3. Op welke data is het terrein in 1961 door u bezocht? Het is aan te bevelen verschillende waarnemingen gedurende de hele broedtijd te doen.
4. Hoe groot was het aantal broedparen? En hoe groot het aantal aanwezige meeuwen?
5. Beschikt u nog over meer inlichtingen of gegevens van vroeger en van andere terreinen? Zo ja, zoudt u deze dan ook willen mededelen?
6. Is u iets bekend van nadelige invloed van de kokmeeuwen op andere broedvogels in de omgeving?

L. W. G. Higler

Teneinde na te gaan of het mogelijk is tevens een projectiestrook samen te stellen met gekleurde afbeeldingen der vogels, wier geluiden op de reeds beschikbare grammofonplaten voorkomen, worden voorts kleurendia's gevraagd van deze soorten (zie de advertentie in dit nummer). De opnamen blijven eigendom van de fotograaf en worden eventueel slechts gebruikt voor het vervaardigen van een stamnegatief, waarna zij worden geretourneerd. Op-gave (voorlopig geen toezending) van beschikbare afbeeldingen (en geluidsbandjes) gaarne aan de secretaris: Reguliersgracht 9 te Amsterdam.

Geluidsjager Ivangh vraagt medewerking

De heer Ivangh (Bergerslaan 122 te Beverwijk) vraagt tips voor mogelijkheden voor het vastleggen van geluiden van een aantal vogelsoorten als: ransuil, velduil, bosuil en steenuil, draaihals, zwarte specht, goudvink en andere bosvogels, alsmede roerdomp en hop. Men bedenke, dat voor het opnemen van deze geluiden een rustige omgeving nodig is.

Aankomstdata koekoek

Voor een internationaal onderzoek naar de trek van de koekoek worden de volgende inlichtingen gevraagd aan het adres (Kerkpad ZZ 75, Soest) van ondergetekende:

- a. naam van de plaats (eventueel dichtstbijzijnde grote plaats tevens vermelden) van de eerste waarneming;
- b. datum van aankomst van de eerste koekoek;
- c. aard van het gebied;
- d. (zo mogelijk) weersomstandigheden gedurende de voorafgaande dagen;
- e. naam en adres van de waarnemer.

Dr. W. P. Roelofs

Onderzoek naar voorkomen van de houtsnip

Onder auspiciën van het R.I.V.O.N. te Bilt-hoven en in overleg met het I.T.B.O.N. te Arn-hem wordt dit jaar een onderzoek ingesteld naar het voorkomen van de houtsnip als broedvogel in Nederland, zowel in vroeger jaren als nu. Dr. F. J. Kuiper, Beethovenlaan 26 te Bilt-hoven is zo welwillend dit onderzoek te verrichten. Teneinde nog dit jaar een zo volledig mogelijk overzicht van de huidige stand van de houtsnip als broedvogel te krijgen, is het gewenst, zodra nesten zijn gevonden of baltsende mannetjes zijn waargenomen, Dr. Kuiper hiervan op de hoogte te stellen.

De waarnemingen en andere gegevens kunnen rechtstreeks worden gezonden of doorgegeven aan Dr. Kuiper te Bilt-hoven (tel. 03402-2685).